



УДК 72.01, 74.01, 72.012, 74.05

ЕКОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ В МИСТЕЦЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

АСТАНІН Михайло, БОНДАРЕНКО Владислав, ЛАРИНА Єлизавета,
МЕЛЬНИК Анна, ТОЛСТЮК Анастасія
Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна
mastanin12@gmail.com

У роботі аналізуються тенденції сучасного мистецтва щодо розвитку екологічної свідомості. Перелічено імена вітчизняних та зарубіжних митців і мисткинь, напрямки їхньої творчості, пов'язані з еко-артом, а це масштабні інсталяції в природному середовищі, скульптури з вторинної сировини, живі картини з рослин, цифрові проекти про екосистеми, що змінюються.

Ключові слова: екологія, мистецтво, перформенс, середовище, сталий розвиток.

ВСТУП

Еко-арт – це спосіб нагадати світу через мистецтво про екологічні проблеми. Митці стають активними учасниками змін, використовуючи свої роботи як майданчик для обговорення найважливіших проблем сучасності, долучаючись до сталого розвитку, як трендового способу взаємодії з довкіллям та суспільством. Мистецтво інтегрується в екологічні ініціативи розвитку інклюзивних арт-проектів та ініціативи впровадження технологій для створення екологічно свідомих мистецьких рішень.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є дослідження ознак екологічної свідомості в середовищі сучасного мистецтва.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Сталий розвиток є одним із ключових напрямків сучасного світу, і мистецтво не є винятком. Сучасне арт-середовище дедалі більше інтегрує екологічні, соціальні та економічні аспекти сталого розвитку, створюючи нові форми самовираження та впливу на суспільство. Екологічна свідомість у сучасному мистецтві став одним із найпомітніших трендів. Художники використовують вторинні матеріали, створюють мистецтво з перероблених ресурсів і досліджують питання впливу людини на природу.

Медіа-художниця Андреа Полінаріо поєднує мистецтво та науку. «Particle Falls» це світлова проекція, яка в реальному часі візуалізує рівень забруднення повітря у містах. Вона демонструється на фасадах будівель, змінюючись залежно від рівня шкідливих часток у повітрі. Ленд-арт художник Ніл Мендельсон створює масштабні інсталяції у природному середовищі.



Artwork «Nature Installations» створено з квітів, живих скульптур з дерев та моху які несуть на собі відбиток плинності та тимчасовості. Його роботи змінюються під впливом природи. Олафур Еліассон в проєкті «Крижана варта» привіз величезні брили льоду з Гренландії до європейських міст, де вони поступово танули, наочно демонструючи наслідки зміни клімату. Микита Шалений поєднує еко-арт із соціальною та військовою тематикою. Artwork «Екологія війни» - це серія інсталяцій, створених із уламків військової техніки, знайдених у зоні бойових дій. Митець висвітлює руйнівні наслідки агресії та стан екологічного становища [2]. Анна Кисельова створює скульптури та інсталяції з перероблених матеріалів. Artwork «Recycled Art». Plastikova Evolution - це серія арт-об'єктів зі старого пластику. В роботах відображаються ідеї сталого розвитку, зокрема у використанні пластику [1]. Олександра Фурдіяк працює з міським простором, повертаючи природу в міста. Artwork «Міська природа». Green Invasion - це проєкт, у якому митець «озеленив» промислові будівлі, створивши вертикальні сади та інсталяції з живого моху [3]. Для створення картин та інсталяцій Олександр Бабак використовує природні матеріали (глину, солому, дерево). Artwork «Живі полотна». Growing Painting - це проєкт, в якому фарби виготовляються з природних пігментів, а сама робота змінюється під впливом дощу, сонця та часу [5]. Марія Прошковська візуалізує через мистецтво проблему забруднення води. Artwork «Збережемо воду». Блакитні сльози - це перформанс, у якому художниця малює свої руки та обличчя синьою фарбою. На її думку це має символізувати отруєну воду, яка негативно впливає на людину [4].

Творча майстерня Юлії Абрамової та Яни Власенко-Бернадської «Резиденція Думок» у співпраці з мережею готелів Premier створила в Києві на вулиці Госпітальній, 4 екоінсталяцію під назвою «Гармонія життя», яка об'єднала екологічні та культурні аспекти часу (рис. 1).



Рис. 1. Фрагмент екоінсталяції «Гармонія життя». Автори: творча майстерня Юлії Абрамової та Яни Власенко-Бернадської «Резиденція Думок»

Цей стріт-арт об'єкт площею 15 квадратних метрів складався з 12 000 пластикових кришечок (210 кг), зібраних активістами з усієї України. Інсталяція



виконана в стилі самчиківського розпису - традиційного українського декоративно-ужиткового мистецтва, що виник в селі Самчики на Хмельниччині. Цей стиль вирізняється чіткими насиченими кольорами та особливими композиційними елементами. На одній стороні конструкції було зображено візерунок «Злагода Життя» в стилі Самчиківки та географічні меридіани Землі, на іншій - візуалізація сучасного мейнстріму глобалізації. Проект був реалізований за два місяці і став прикладом recycling art та символом об'єднання суспільства навколо екологічних та культурних цінностей. Українська студія дизайну MAKHNO Studio розробила інноваційні глиняні екопанелі з натуральними домішками, які впливають на мікроклімат приміщення та мають рекреаційні властивості. Цей проект відповідає стародавнім традиціям та сучасним технологіям, він став фіналістом міжнародного конкурсу Dezeen Awards 2024.

ВИСНОВКИ

Еко-мистецтво привертає соціальну увагу до екологічних проблем. Питання збереження довкілля, переробки відходів і гармонійного співіснування людини з природою мають особливе значення. Художники еко-арту, створюючи унікальні роботи, впливають на екологічну свідомість суспільства, привертаючи увагу до глобальних питань людства.

ЛІТЕРАТУРА

1. IX форум ART-KYIV Contemporary. Мистецький Арсенал, 7 травня 2019 р. URL: https://issuu.com/281149/docs/ack_newspaper_2013_280x440_5mm
2. Прокопенко С. Микита Шаленний: Завдання віртуальної реальності – створювати інший вимір, 31 січня 2019 р. URL: <https://gwaramedia.com/mykyta-shalennyi-vr/>
3. Скрипник-Миська Д. «Вигнання з Раю»: післямова. URL: <https://zbruc.eu/node/100682>
4. Хомченко М. Марія Прошковська: «Бути інституційно зручним не так важливо, як робити те, що ти відчуваєш». URL: <https://supportyourart.com/conversations/maria-proshkovska/>
5. Ягодівська О. Олександр Бабак. Арт-центр Павла Гудімова. URL: <https://yagallery.com/authors/oleksandr-babak>

ASTANIN M., BONDARENKO V., LARINA E., MELNYK A., TOLSTYUK A. ENVIRONMENTAL AWARENESS IN THE ART ENVIRONMENT

The paper analyzes the trends of contemporary art in the development of environmental awareness. The names of domestic artists and the directions of their work related to eco-art are listed: large-scale installations in the natural environment, sculptures from recycled materials, living paintings from plants, digital projects about changing ecosystems.

Keywords: ecology, art, performance, environment, sustainable development.